

Upprättad av: Carina Västerek

Reviderad av: Carina Västerek

Upprättad den: 2021-10-15

Reviderad den: 2026-01-16

Beslutad av: Thomas Bergholm

Giltigt fr.o.m. 2026-02-06

Beslutad den: 2026-02-06

Giltig t.o.m. Tillsvidare

Otillåten påverkan mot förtroendevalda

Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för situationer där en utomstående på ett olagligt, obehagligt eller olämpligt sätt försöker påverka hur någon agerar i sitt politiska uppdrag. Handlingarna kan vara brottsliga men behöver inte alltid vara det i juridisk mening. En händelse betecknas som otillåten påverkan om den drabbade uppfattar att syftet var att påverka det politiska ställningstagandet eller deltagandet i ett beslut.

Otillåten påverkan kan ta sig olika uttryck:

- Trakasserier – grova förolämpningar, obehagliga mail, sms eller samtal, skuldbeläggning, olovlig filmning och fotografering
- Hot – hot om våld, dödshot, hot mot anhöriga eller utpressning
- Våld – knuff eller liknande, sparkar eller slag
- Korruption – otillbörliga erbjudanden eller otillbörliga relationer

Otillåten påverkan är ett arbetsmiljöproblem och kan upplevas som mycket obehagligt för den som blir utsatt. På sikt kan otillåten påverkan också innebära ett hot mot rättssäkerheten och demokratin.

Ansvar

De politiska partierna är egna juridiska personer och ansvarar själva för riskbedömningar och säkerhetsåtgärder rörande partiets interna arbete, till exempel aktiviteter under valrörelsen och annan partirelaterad verksamhet under mandatperioden.

Kommunens säkerhet- och beredskapsavdelning har ett övergripande ansvar för rådgivning, utbildning och stöd i det förebyggande säkerhets- och trygghetsarbetet. Avdelningen kan alltid kontaktas för stöd och rådgivning. Enligt bestämmelser i kommunallagen har kommunen ett arbetsmiljöansvar för förtroendevalda som arbetar heltid eller en betydande del av heltid.

Hantera

I nödsituation

- Vid nödsituation - fly, ropa på hjälp eller försvara dig och larma 112.
- Blir du utsatt för våld har du rätt till nödvärn, du har alltså rätt att använda våld för att försvara dig. Nödvärnsrätten gäller även tredje man.

Vid hotfulla situationer

- Vid pågående hotsituation, försök att agera så lugnt som möjligt och lyssna utan att avbryta.
- Undvik motargument och försök påkalla andras uppmärksamhet.
- Hot via röstsamtal - notera tid, bakgrundsljud, kön, ålder, dialekt etc.
- Hot via Internet/mobil/brev/e-post - spara allt, ta skärmdumpar.

Övriga situationer

- Tillfällen som kan uppfattas obehagliga eller hotfulla, även om gärningen i sig inte är brottslig, ska uppmärksammas och noteras. Detta kan vara en del i pågående påverkansförsök.
- Misstänkta försändelser - öppna inte, tillkalla polis.

Vid otillåten påverkan

- Vid utsatthet för brott ska en polisanmälan göras så snart som möjligt.
- Informera säkerhetsansvarig i partiorganisationen om händelsen. Kom ihåg att även informera partikansliet på länsnivå.
- Kontakta kommunens säkerhetssamordnare för att delge information.

Kontaktvägar

Om situationen är akut och hotfull:
Larma polisen via 112

Polisanmälan (ej akut situation):
Telefon 010-68 22 676, Kod: 361#

**Säkerhetssamordnare i tjänst
 (kl. 08.00-17.00)**

Sök via Kontaktcenter, telefon 036-10 50 00

Tjänsteman i beredskap TiB (övrig tid)
 Telefon 036-10 20 03

Förebygg

Eftersom otillåten påverkan utgör ett hot mot det demokratiska systemet är det av stor vikt att arbeta förebyggande med dessa frågor. Nedan följer några enkla råd för din personliga säkerhet och integritet.

Din vardag

- Var sunt uppmärksam.
- Ha en mental förberedelse. Vad är det som kan hända dig kopplat till ditt politiska arbete? På vilket sätt kan det troligast ske? Vad bör du göra i olika situationer som kan uppstå?

Politiskt arbete

- Lär känna kommunen och aktuella politiska konflikter.
- Ta gemensamt ansvar för språkbruk och ton i det politiska rummet.
- Håll dig uppdaterad om de säkerhetsrutiner som gäller för din partiorganisation.
- Planera och riskvärdera inför offentliga möten och resor. Ha en mental förberedelse utifrån ämnen som ska diskuteras eller platser som ska besökas. Vad kan hända? Vad kan du göra i olika situationer? Informera säkerhetsansvarig eller motsvarande i din partiorganisation om ditt deltagande.

Internet och sociala medier

- Var personlig men inte privat. Definiera vad privat betyder för dig och skapa en genomtänkt hållning för vad och hur du kommunicerar i sociala medier utifrån din egen säkerhet.
- Se över dina sekretessinställningar – vem kan ta del av din information?
- Se över vad du publicerar i förhållande till dina sekretessinställningar (t.ex. foton på barn, familj, bostad, arbetsplats osv.).
- Ta bort geografisk data om du tycker att den ger mer information än vad som är nödvändigt. Detta kan exempelvis vara att du ”checkar in” på ställen och delar informationen via Facebook.
- Ha ”starka” lösenord till dina sociala medier, likt de krav på lösenord som arbetet i kommunen kräver.
- Koppla inte upp dig mot okända WiFi-nätverk.

Följ upp

- Polisanmäl alltid och så snart som möjligt om du blivit utsatt för brott. Berätta att du är utsatt i rollen som förtroendevald. Begär så kallat åtkomstskydd av din anmälan (beslutas av åklagare och medger ytterligare sekretess). Dina uppgifter kan dock bli offentliga om åtal väcks.

- Spara bevis, var noga med att notera detaljer, datum och tider. Spara dem så länge att du kan överlämna dem till polisen om det blir aktuellt.
- Råder osäkerhet ang. polisanmälan kan du alltid rådgöra med partiets säkerhetsansvariga samt säkerhetssamordnare i kommunen. Informera alltid båda dessa funktioner vid incidenter eller om du gjort en polisanmälan.
- Informera ditt partikansli (länsnivå).
- Mediahantering sköts enligt rutiner för respektive partiorganisation.
- I allvarliga ärenden kopplar polisen in sin personskyddsverksamhet, det förutsätter dock att en polisanmälan gjorts.
- I allvarliga fall kan krisstöd erbjudas via räddningstjänsten.

Om polisanmälan på telefonnummer för förtroendevalda

Du kan göra din polisanmälan på telefon 010-682 26 76 (Kod: 361#) som är Polismyndighetens särskilda telefonnummer för dig som är förtroendevald. Du som ringer numret och slår in koden tar dig sedan vidare med hjälp av knappval. Koden gör att du hamnar i en prioriterad telefonkö hos rätt verksamhet för hantering av ditt ärende. Du kan använda numret även för andra frågor och vägledning och kopplas då vanligen till kommunpolisen.